

debattansvarlig

Dag Otter Johansen
dagotter.johansen@budstikka.no

Hovedinnlegg debatt: 3.000 tegn, inkl. mellomrom. Legg ved portrettfoto.
Innspill og kortinnlegg: Inntil 2.000 tegn.
Retningslinje: Innlegg må signeres med fullt navn og handle om lokale forhold.
Send innlegg til debatt@budstikka.no eller budstikka.no/debatt

Vi må **ALDRI** glemme

«Glemselen står alltid på fiendens side. Glemselen er fienden.»

Frigjøringsdagen

■ **Lisbeth Hammer Krog og Lene Conradi,**
ordførere i Bærum og Asker

Disse ordene er uttalt av nobelprisvinner og holocaustoverlevende Elie Wiesel. Glemselen ER fienden. Derfor er 8. mai en viktig dag.

Dette året markerer vi at det er 75 år siden Norge gjenvant sin suverenitet – etter fem lange år med okkupasjon. Jo lengre tid som går, jo større ansvar har vi for å bevisstgjøre den oppvoksende generasjon om denne mørke delen av historien vår. Stadig færre tidsvitner kan fortelle om sin frykt og motstand under krigsårene, eller om den øredøvende gleden da freden kom 8. mai 1945. Når vi i dag markerer frigjørings- og veterandagen er det for å understreke sammenhengen mellom fortid, nåtid og fremtid.

Asker og Bærum har en felles tradisjon der vi annethvert år inviterer hverandre til markering. I dag skulle vi vært samlet i Bærum rådhus, sammen med veteraner og deres familier. Denne årlige samlingen er vår måte å uttrykke vår takknemlighet til alle veteraner, og veteranfamilier, fra andre verdenskrig og frem til dagens internasjonale operasjoner. Slik kan vi sikre at historien og de offer som er gjort for fellesskapet,

▲ – Heltene var mange, tapre kvinner og menn risikerte sine liv for et fritt Norge. Vi er dem evig takknemlig, skriver Bærums ordfører Lisbeth Hammer Krog (til venstre) og Askers ordfører Lene Conradi. Her ved Minnestøtten ved Asker kirke.

FOTO: TRINE JØDAL

ikke blir glemt.

Rammene for fredens 75-årsfeiring blir annerledes. For å hindre smittespredning, har vi denne våren opplevd store begrensninger på vår frihet. Det har vært en tid fylt med frykt, engstelse, sorg og savn. Vi tenker spesielt på alle familiene som har mistet sine

kjære som følge av det farlige viruset.

På tross av den alvorlige situasjonen vi alle befinner oss i, skal vi i dag flagge og ære våre falne med kransnedleggelse ved våre minnesmerker selv om det blir uten større folkeansamlinger, skoleklasser og korps. Vi skal minne

hverandre om at vi er heldige som lever i et velfungerende demokrati, med rett til å mene, tenke, tro og elske som vi vil. Det er en dag vi markerer i takknemlighet og ikke minst, det er en dag til ettertanke.

Minnesmerkene våre setter vi høyt. Og selv om disse stedene lig-

ger i hver våre kommuner, representerer de likevel vår felles historie om en kamp som knyttet bånd og samhold på tvers i landet vårt.

Vår felles historie er blitt rikere med minnesmerkene som ligger i tidligere Røyken og Hurum, etter at Asker ved nyttår ble en ny kommune. Ved Røyken kirke og ved Hovtun på Klokkarstua blir det kransnedleggelse. På Klokkarstua markerer vi også ved minnesteinen over russiske fanger, som under krigen ble holdt i fangeleir der.

Som tidligere år hedrer vi både Max Manus' grav med blomster og bautaen ved Asker kirke med krans.

I Bærum blir det tradisjonen tro markeringer ved Tanum kirke, Rytterstatuen utenfor rådhuset, ved Leif Tronstad-monumentet og selvfølgelig ved Grini.

Minnesmerkene bærer bud om hvilken urett som ble begått mot land og folk under 2. verdenskrig. De synliggjør og oppsummerer en viktig del av Norges historie. De minner om mot og motstand – om EKTE helter, men de er også en påminnelse om alle dem som fikk frarøvet sin fremtid.

Heltene var mange, tapre kvinner og menn risikerte sine liv for et fritt Norge. Vi er dem evig takknemlig. 8. mai er derfor et viktig symbol på vår frihet. Et åpent demokrati. Det er vår fredsdag.

Må dagen minne oss på å stå opp for urett, og fortsette å kjempe for en verden der alle land kan oppleve den samme freden vi selv er forunt.

Gratulerer med frigjørings- og veterandagen.

Digital 8. mai

Andre verdenskrig

■ **Cecilie Øien og Per Olav Torgnesskar,**

direktør og avdelingsdirektør MiA – Museene i Akershus

I dag markerer Bærums ordfører Lisbeth Hammer Krog frigjøringsdagen på Grini, stedet som fra 1941 til 1945 huset Norges største tyske fangeleir. Årets markering er digital, som så mye annet denne våren.

Kun en håndfull mennesker vil være fysisk til stede på Grini. Samtidig er det som om den spesielle situasjonen understreker behovet for slike markeringer – en påminnelse om at ting vi tar for gitt i dag, kan være snudd på hodet i morgen, uten sammenligning for øvrig.

Nesten 20.000 personer var

internert på Grini i løpet av krigen. Felles for mange av dem var at de var straffet for ulike former for sivil motstand. De hadde bidratt i kampen mot et totalitært regime som gjorde sitt beste for å sette demokratets spilleregler ut av funksjon. Hver 8. mai minner vi oss selv om at den kampen ikke er over, selv om demokratiet i Norge står støtt.

Kampen handler blant annet om å gjøre stadig nye generasjoner oppmerksomme på de sentrale byggeklossene i et velfungerende mangfoldig og demokratisk samfunn og strategiene og verkøyene til dem som ønsker å bygge det ned.

«Fake news», ekkokamre og elektronisk valgmanipulasjon er aktuelle stikkord. Unge mennesker må kunne se signalene, forstå sammenhengene, for deretter å

justere kursen med et veltrimmet moralsk og etisk kompass. Her kan historien hjelpe oss, og Grini fangeleir er et godt utgangspunkt.

MiA – Museene i Akershus utvikler Grinimuseet med en ambisjon om å spille en nasjonal rolle i dette viktige arbeidet, og vi bygger videre på den uvurderlige innsatsen til tidsvitner og frivillige.

Man kommer ikke uberørt til Grini. Med Ila fengsel som autentisk bakteppe, har stedet fremdeles en aura av historisk alvor. Med stedet og historien som utgangspunkt kan Grini utvikles som minnested, museum og destinasjon av både lokalt, regionalt og nasjonalt format – et sted man heller ikke reiser uberørt fra. Et besøk på Grini må bli obligatorisk ballast for fremtidens unge.

Sommeren 2021 markerer vi at

det er 80 år siden de første fangene ankom Grini fangeleir i 1941. Det gjør vi ved å åpne Grinimuseets fase 1 – Grinibrakka. Fase 2 er oppgradering av det gamle Grinimuseet i nabobygget. Vi mener Grini i tillegg fortjener en fase 3 – et nytt og tidsmessig formidlingsbygg som reflekterer Grinis betydning for norsk krigs- og etterkrigshistorie.

Det handler ikke bare om hendelser og skjebner i Grini fangeleir, men også om strukturer, holdninger, ytringer, dilemmaer, valg og konsekvenser – om å ruste oss for de utfordringene vi skal takle nå, og i fremtiden.

«Dagen i dag er en påminnelse om viktigheten av aktivt å arbeide for å forhindre fremveksten av ekstreme holdninger som nører oppunder hat og undertrykkelse (...). Et levende museum der Grini

fangeleir lå er et viktig lokalt bidrag». Slik avsluttet ordføreren sitt innlegg i Budstikka på denne dagen i fjor. MiA er på saken, og inviterer også Bærum kommune til å ta en tydeligere rolle i utviklingen av Grini som museum, minnested og destinasjon.

God 8. mai!